

злочину; в) значний заряд антисуспільних агресивних тенденцій; г) перекручені моральні уявлення про стосунки між людьми; ґ) активна еґотична позиція неформальних груп та окремих індивідів [3, с. 54].

Значені висновки викладені в роботах й інших дослідників (А.І. Гурова, В.Ф. Пирожкова, Д.І. Корецького та ін). При цьому К.В. Муравйов переконаний, що потрібно вести мову не про середовище, а про так звану «спільноту засуджених», так як поняття «середовище» є більш широким, а «спільнота засуджених» – складовою частиною [3, с. 151]. З чим можна погодитись.

Список використаних джерел:

1. Володазский Б. Ф., Ватутин Ю. А. Преступные группировки. Их обычаи, традиции, «законы» (прошлое и настоящее). – Омск: ОВШ МВД СССР, 1979. – 61 с.
2. Преступность среди социальных подсистем. Новая концепция и отрасли криминологии / под ред. Д. А. Шестакова. – СПб.: Изд-во «Юридический центр Пресс», 2003. – 353 с.
3. Муравйов В. К. «Арештанська спільнота» як суспільно-психологічний феномен у місцях позбавлення волі //Проблеми пенітенціарної теорії і практики. – К.: КІВС, 2000. – № 5. – С. 151-157.

Кримінально-правова характеристика незаконного заволодіння транспортними засобами в Україні

Квінікадзе О.Б., аспірант Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»

В науці загальновідомим є висновок про те, що наукова характеристика злочинів, як і будь-який інший вид наукового знання, належить до різних наук, відповідно до їх предмета та наукового інтересу. При цьому щодо злочину як кримінально-правового поняття, то, як обґрунтовано зауважив О.Г. Кулик, значущою є, насамперед, кримінально-правова характеристика, що складається, як правило, за ознаками складу злочину [1, с.75]. Проте досі в науці кримінального права не має єдності думок щодо змісту даного поняття. Зокрема, одні науковці, вживаючи його у назві своїх робіт, так і не виводять його формальних ознак та в цілому зміст. Інші вчені зводять це поняття до аналізу складу злочинів, як правило, в науково-практичних коментарях або підручниках чи інших навчально-методичних виданнях; а треті – до кваліфікації злочинів [2]. Поряд з цим, тривалий час серед вчених дискутується питання про співвідношення кримінально-правової та криминологічної характеристики видів злочинів, частина з яких вважає, що остання повністю включає першу, коли йдеться про кримінально-правові ознаки злочинів [3, с.11-12].

У цій роботі під кримінально-правовою характеристикою незаконного заволодіння транспортними засобами розуміється його теоретико-правова оцінка з огляду підстав кримінальної відповідальності, суспільної небезпечності, протиправності та караності, а також аналізу складу злочину та його кваліфікуючих ознак. Необхідність розгляду кримінально-правової характеристики зазначеного злочину саме у такому змісті обумовлена змістом запобігання незаконному заволодінню транспортними засобами та теоретико-прикладними завданнями щодо формування науково обґрунтованих заходів з цього приводу.

Щодо підстав кримінальної відповідальності (ст. 2 КК України), то вони визначені в ст. 289 КК «Незаконне заволодіння транспортним засобом» і ст. 255 КК «Створення злочинної організації» та передбачають відповідальність за кожен окремо вчинений злочин та по їх сукупності (ст.ст. 30, 70, 71, КК) (п. 15 постанови Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 13 «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями» [4, с. 346]), що, звичайно, варто враховувати при організації заходів протидії злочину, пов'язаному з незаконним заволодінням транспортними засобами організованими злочинними угрупованнями.

Список використаних джерел:

1. Кулик О.Г. Злочинність в Україні на початку XXI століття: монографія / О.Г. Кулик. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – 272 с.
2. Навроцький В.О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навчальний посібник / В.О. Навроцький. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 704 с.
3. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3-х кн. / Закалюк А. П. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – Кн. 2: Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів / Закалюк А. П. – 712 с.
4. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 13 // Постанова Пленуму Верховного Суду України в кримінальних справах / упоряд. В.В. Рожнова, А.С. Сизоненко, Л.Д. Удалова. – К.: ПАЛІВОДА А.В., 2011. – С. 342-348.

Щодо змісту спеціального кримінологічного запобігання незаконному заволодінню транспортними засобами в Україні

Колб С.О., здобувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права НАВС

Як свідчить практика, спеціально-кримінологічне запобігання злочинам здійснюється за трьома головними напрямками, за якими розробляють і реалізують заходи: а) кримінологічної профілактики; б) відвернення злочинів; в) припинення злочинів. В науці під профілактикою злочинів розуміють особливий вид соціального управління, що покликаний гарантувати безпеку правоохоронних цінностей і полягає в розробленні і здійсненні системи цілеспрямованих заходів щодо виявлення та усунення причин злочинів, умов, які сприяють їх здійсненню, а також запобіжного впливу на осіб, схильних до протиправної поведінки [1, с. 814]. Як з цього приводу влучно зауважив В.В. Голіна, профілактика означає завчасне вжиття заходів, які здатні перешкодити реалізації небажаних явищ, подій, зв'язків, наслідків чогось [2, с. 23].

Залежно від того, на які криміногенні явища і процеси спрямовані профілактичні заходи, їх за принципом професіоналізації і спеціалізації вчені запропонували об'єднати в окремі види профілактики: 1) профілактику випередження; 2) профілактику обмеження; 3) профілактику усунення; 4) профілактику захисту [2, с. 23]. При цьому, як вірно зробив висновок А.Е. Жалінський, спеціалізація і професіоналізація полягає в тому, що вона, по-перше, потребує все більше спеціальних, у тому числі кримінологічних знань; по-друге, в тому, що розширюється коло посадових